

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za po! leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United StatesIssued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: 2876 CORTLANDT.

NO. 249. — ŠTEV. 249.

NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 23, 1918. — SREDA, 23. OKTOBRA, 1918.

VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Pravica narodnega somoodločevanja

Habsburžani in njihovo cesarstvo, ki je bila nekoč največja last na svetu, so danes mrhovine. Velik je bil dan, ko je vladar najslabše demokracije današnje ga časa dal Avstriji odgovor, karsnega je zaslužila stara grešnica.

Ako so se tega dne sestali v Elizeju Zrinjski, Starčević, Kvarnerik in Štrossmayer, je bilo njihovo srce gotovo veselo. Izpolnilo se je ono, po čemur so oni stretili, za kar so se borili, za kar so trpeli. — Avstrija, večna, največja in najbolj nevarna sovražnica jugoslovanskega naroda, je zadobila smrtni udarec. Skoro bo izginil simbol krivice, da se na njegovi razvalini povzdigne svobodna demokratska Jugoslavija.

En svet bo izginil in padel v grob, na mesto njega pa vstaja naš novega, velikega, humanitarnega.

To je veliki pomen Wilsonovega čina, ki ruši vse, kar je staro, avstrijsko lopovščino in spletkarenje, vso avstrijsčino, orjenalizem in omahovanje, da se more vzdigniti ponosna zgradba jugoslovanske demokracije, katere kuratje veliki dan inji vodja svetovne demokracije, ki pripravlja tam v Beli hiši osnove nove družbe, boljše zveze med ljudmi.

Kakšen bo odmev njegovega govora na dunajskem cesarskem dvoru? Prikazal se bodo tam, kot Makbetu, dahovi mrtvih, vseh tihih nešteti tisočev žrtev, ki so padle v borbi proti najbolj krvoločnim avtokracijam na svetu.

Odgovor Wilsona stavlja v prvo vrsto neoporekljivo resnico, da so samo Čehi in Jugoslavlani pravi rušilci Avstrije; Wilson jih posebno omenja, vedoča, da se jim ima svet in Evropa zahvaliti, da bodo nekoga dni izginili Habsburžani.

Ta dan pomeni nov odnos Jugoslovancev napram Ameriki in ameriški demokraciji. Dva mlada naroda si podajata roke. Različna sta po preteklosti, po tempe ramentu, po običajih, ali nekaj skupnega živi v duši Amerikancev in Jugoslovancev: to je elementarno stremljenje po pravi, veliki, popolni demokraciji.

Jugoslavlani, pozdravljajoč Wilsona, se klanjajo njegovemu idealizmu, ki bo rešil en svet. Ta njegov demokratski idealizem je eden najlepših sadov ljudske duše in človeške morale. Sledeč njemu, sledimo mi velikemu apostolu. In slediti njemu, pomeni — vstajenje, življenje.

Temne avstrijske sile so mrtve. Stari avstrijski duh je hotel še v zadnjem trenutku storiti čin najnižje avstrijske podlosti. Smejejo se narodi, smeje se svet avtonomijam cesarja Karla. Naš narod je zrel za svobodo in hoče — svojo svobodo — popolno, veliko, osrečujočo. Ta kajzerjeva igračka je hotela dati našim južnim deželam, Slovincem, nekakšno Ilirijo, seveda pod patronatom Dunaja, med tem ko bi imeli Hrvati ostati pod Budapešto.

Čas gre dalje in skoraj bo odbila ona ura, ko se bo psoval Habsburžanov zrušil v prah. Za celi naš narod ni bilo nikdar srečnejšega časa.

Zlasti Slovenci, obsojeni na smrt, morejo danes svobodnejše dihati. Glas iz Bele hiše bo obnovil v njihovi duši čase neodvisnosti, katero so uživali pred tisoč let, in spominjali se bodo svojih vojvod na gosposvetem polju in vseh svojih demokratskih tradicij. Prekrobre Levstika, Gregorčiča in Askerca bodo postale meso in kri.

Skoro bodo odpadle verige in svobodno Jugoslovanstvo si bo ustanovilo svoj novi državni dom.

Jugoslovanski narod, samo v tebi izvor vseh oblasti, vseh pravic, vseh dolžnosti. Ti sam imaš večno, neoporekljivo pravico, da si kujaš svojo bodočnost. Mi verujemo v tvojo ustvarjalno moč, s katero boš dokazal, da si zaslužil svobodo. Eden največjih bo dan, ko se bodo zbrali v ustavodajni skupščini, ki bo odredila vsa vprašanja državnega življenja, odposlanci zjedinjenega naroda, to bo pravi dan našega zjedinjenja, v katerem bo padlo vse, kar nas je delilo.

Suveren bo naš narod v izvrševanju pravic svojega samoodločevanja.

Iz rok Amerike, od naslednika Washingtona, Jeffersona in Hamiltona sprejema naš narod zmagoslavno misel samoodločevanja. Da živi popolno demokratsko samoodločevanje, prvi predpogoj jugoslovanske sreče in velikosti!

Dr. Bogumil Vošnjak.

Proglšenje neodvisnosti

SVOBODA AVSTRILJSKIH NARODOV BO RAZGLAŠENA V DVORANI NEODVISNOSTI V PHILADELPHIJ.

Washington, D. C., 22. okt. —

Profesor T. G. Masaryk, ministrski predsednik nove češko-slovaške republike in predstavitelj 65 milijonskega naroda v Srednji Evropi, je danes odpotoval iz Washingtona v Philadelphia, kjer se bo vršila v dvorani neodvisnosti (v kateri je bila razglášena tudi neodvisnost Zdr. držav), konferenca, na kateri se bo sestel narčni za skupno razglasitev neodvisnosti narodov pod Avstrijo in Nemčijo.

Na konferenco, ki se bo vršila 25. in 26. oktobra v Independence Hall, je povabil župan Philadelphije zastopnike vseh zatiranih narodov.

Na konferenci bodo zastopniki Čehi, Jugoslavlani, Poljaki, avstrijski Italijani, Ukrajinci iz Galicije, Litvini, Rusini.

Predno je profesor Masaryk odpotoval iz Washingtona, je rekel: "Naslednje organizacije in za stopniki so pooblašeni, da poma gajo sestaviti deklaracijo neodvisnosti za svoje narodnosti v Ev

ropi: John F. Smulski za poljski odbor; dr. John Szlupus za litvinski narodni svet; stotnik Vasil Stoica za rumunsko narodno zvezo; dr. H. Hinković za jugoslovanski narodni odbor; Charles J. Tomazoli za italijanske irredentiste; M. Sijinski za ukrajinski federacijo; Gregor I. Zatković za ameriški narodni svet Uhro-Rusinov.

V gotovem slučaju bodo moglo biti izbrani še drugi zastopniki, da podpišejo svojo ime na listino, ki bo, kakor upam, zaznamovana v zgodovini zatiranih narodov Evrope. Morebiti bosta zastopana še dva naroda. Ako se to zgodi, se bo to pozneje objavilo.

Smatram za čas in posebni privilegij, da se bo naša konferenca, ki sloni na principu samoodločevanja in na sodelovanju med vsemi skupinami proti tevtovski nasilnosti, vršila pod streho, kjer je bila sestavljena in razglášena ameriška deklaracija neodvisnosti.

Svoje delo bomo izvršili v senci velike tradicije."

Belgijski kralj v Ostende

Belgijska kraljevska dvojica je bila sprejeta na naravnost gniljiv način od prebivalstva v Ostende.

London, Anglija, 21. oktobra. Možje, ženske in otroci mesta Ostende so bili tako vzradoščeni vsled dohoda belgijske kraljevske dvojice v Ostende, da je veliki prebivalec osvobodjenega mesta poljubilo na povsem domačem način kralja in kraljice.

Kralj Albert je došel v Ostende v spremstvu podadmirala Keyes angleške mornarice ter se ga je ponosilo v mestno hišo na ramenuh mož, dočim je velika ljudska množica nazdravljala kralju in kraljici. Vse razlike stani in dostojanstva so izginile vsprico srečnega delirija, ki je prevladoval ob tem trenutku.

Kraljica je korakala proti mestni hiši v spremstvu velike ljudske množice.

Prizori, ki so se završili v Bruges, so prekosili one v Lille, sledeč oproščanju teh dveh mest. — Tekom zasedanja mesta Bruges ni bilo dovoljeno od strani Nemcev narodu, da bi sprejel poročila iz zunanje sveta ali od prijateljev v notranjosti nemških črt, dokler niso teh novic prikrojili nemški častniki. Poročevalce lista "The Mail" piše:

— Ko se je povedalo edini ameriški ženski, ki je ostala v Bruges, glede činov Amerikancev v Franciji, je vzkliknila, vsa osrčena: O, da bi le vedela za to!

Mestu Bruges se je ob različnih prilikah naložilo velikanske svote ter se je vzel iz njega vse, kar je bilo slono kovino. Mesto se je širikrat preiskalo glede bakra, ki bi se nahajalo v njem. Vse delavnice in tvornice v Bruges se je oropalo vseh strojev.

Nemci niso plačali za nobeno stvar, razen za hrano in pijačo in še to le s papirnati denarjem.

Mestu samo je neposkodbano. Večina slik je ostala v galerijah, in videti je kot da je mesto prav tako mirno kot je bilo pred vojno, izvzemši porušene mostove. — Nemške mine so dovršile delo, katero so izvršili angleški topodi, spuščeni proti postojanki podmorskih čolnov v Bruges.

DEPORTACIJE BELGIJCEV.

Nemci poročajo, da se bodo deportirani Belgijci vrnili domov v ponedeljek.

Rim, Italija, 23. oktobra. — Baron von der Lanckman, načelnik nemškega političnega departamenta v Bruslju, je sporočil kardinalu Mercier, da se go oprostilo ter poslalo domov vse departirane Belgijce ter politične jetnike. Ta ko poroča "Osservatore Romano", poloficielni list Vatikana.

Kardinalu se je reklo, da se bo do Belgijci, katere se je deportiralo, vrnili v svojo deželo v ponedeljek.

Desertacija boljševikov.

Washington, D. C., 21. oktobra. Danes se iz Rusije poroča, da vsak dan desertira mnogo boljševiških vojakov in da bodo zaradi tega kaznovani sorodniki desertarjev. Trocki je vzkazal poljudnikom, da mu naj pošljejo imena desertarjev z vsemi podatki o njihovih sorodnikih.

Moskovska "Pravda" naznanja 19. oktobra, da je bil Kazan izprazen. To pomeni, da so ga zapustile boljševiške čete, ker je pred kratkim boljševiški poveljnik brzojavil, da izganja buržujzijo iz njenih stanovanj in da morajo stanoviti po kletah, medtem ko je na njihova mesta naselil delavce.

Iz Washingtona Bolgarska predaja

Senator Lodge je izjavil, da je nemška poslanica nerodna past Reke, je nadalje, da je "brezpogojna predaja" edini možni odgovor od strani Wilsona.

Washington, D. C., 22. okt. — Senator Lodge iz Massachusettsa voditelj republikancev, je danes v nekem ugovoru označil najnovejšo poslanico Nemčije "kot narodno past, postavljeno na bedast način, da se nas zaplete v mirovne diskusije." Rekel je nadalje, naj se odgovori na to poslanico z ltevno brezpogojno predajo.

— Zli se mi nepojmljivo, — je rekel senator Lodge, — da bi se mogla katerega zavesti vsled zadnje nemške poslanice. Poburvana je preko in preko z nekoliko na pačnega laskanja, naslovjenega na predsednika in narod Združenih držav, vendar pa ne more preslepiti nikogar. V drugem ožiru pa je to nerodna past, postavljena na bedast način, da nas zave v diplomatične razprave. Poslanica ne prenese niti najmanjše analize.

— Nemci hočejo razpravljati o posameznostih. Kar imenujejo o posameznosti, so listvena vprašanja vojne. Nikake pozornosti se ne sme dajati njih zanikanju glede nepostavnih in nečloveških akcij. Šele pred par dnevi so vzel 15.000 žensk in deklet iz Lille, katero mesto so opustili. Ali je to v jasko dejanje, v skladu z mednarodnim pravom? Uničenje naših žena in otrok — "Lusitaniji" hočejo prepustiti razsodbi nevtralne komisije. Ameriški narod noče imeti nobenega opravka s kakšno komisijo, ki bi odločevala glede takih stvari. Ameriški narod ni pozabil na navodilo nemškega poslanika v Buenos Aires, "naj se potaplja brez vsakega sledu."

"Glede povračila, — ki mora biti zelo veliko, — ni potrebno izgubljati kako besedo.

— Vse, kar pravijo glede izpremembe vlade, je seveda navadna kamuflača. V Nemčiji se niso vršile nikake volitve. Obstaja isti dravni zbor, kateremu vladajo isti sile in isti interesi. Nemci so enostavno prestrašeni ter skušajo preslepiti ameriški narod ter sgušati dobiti potom pogajanj to, kar se izgubili na bojnem polju. Predsednikov odgovor na avstrijsko poslanico se je v polnem obsegu in splošno odobrilo. Po mojem mnenju ni treba nobenega odgovora na to nemško poslanico. Če pa bo kakšen, naj bo ta, da zahtevamo iste pogoje kot smo jih izsilili od Bolgarske, — namreč brezpogojna predaja. Te besede je lahko izgovoriti ter jih bo razumel celi svet.

— Nekaj naravnost gnjusnega je, da govore zavajevalci Belgije ter očetje nesramnega miru, katerega se je vsililo Rusiji in Rumunski, o pravici in časti.

Zmaga Čehoslovakov.

Sanghai, Kitajska, 21. okt. — Česko-slovaške in sibirske čete so porazile boljševiške čete, ki so prodirale proti Ekaterinburgu. Boljševiki so izgubili samo na ubitih 1000 mož ter tri oklopne vlake, 11 lokomotiv, in šest strojnih pušk.

Ropanje v Bruges.

London, Anglija, 22. oktobra. Popisujoč razmere, katere je dopisnik lista Daily News Perry Robinson, našel v Bruges, piše:

— Nemški civilni namestnik mesta governor von Schlen je stanoval v krasni privatni hiši, katerega so slednjič odpeljali bolnega. Predno so častniki njegovega štaba zapustili hišo, so jo opopali in vzeli s seboj vse, kar so mogli odnesti.

Pri tem delu so v veliki meri pomagale tudi nemške žene, ki so zadnjih šest mesecev bile večinoma imenovane na mesto vojakov za tajnice in slična mesta. Slišal sem od več strani, da so bile te ženske v obnašanju in tatvini — hujše kot pa vojaki.

Avstrije

General Franchet d'Esperey je bil zelo dalekoviden. — Zahteval je popolno vojaško kapitulacijo Bolgarske.

Angleški glavni stan v Macdoniji, 22. oktobra. — Način, kako se je postopalo z Bolgari od strani zavezniškega poveljstva, je bil povsem sličen porazu sovražniških armad na bojnem polju. Vseh pet narodov, ki tvorijo zavezniško armado, soglašajo v tem, da je general Franchet d'Esperey postopal s jasno dalekovidnostjo, odločnostjo in modrostjo, ker je zahteval od bolgarskega odposlanca samo vojaško kapitulacijo, od katere so bila odstranjena vsa kočljiva politična vprašanja, ki morajo nastati v zvezi s končno mirovno pogodbo z Bolgarsko.

Zavezniški poveljnik je imel pred očmi sledeče točke:

Njegove čete — in pred vsemi Srbi, imajo največji osebni interes pri porazu Bolgarske, — so napredovale izvanredno naglo in neukročenim navdušenjem. Ako bi bil general d'Esperey privolil, kakor so Bolgari želeli, v mirovno pogajanja, in ako bi bila ta pogajanja, ki bi se bila pričela, zopet prekinila, bi bilo zelo težko pripraviti zavezniške armade od takega navdušenja. Zaradi tega se je odločil, da ne vstavi prodiranja, dokler ni mogel dati definitivne vesti svojim armadam, da se je Bolgarska predala.

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da Amerika, katere konzularni zastopnik na Bolgarskem je mnogo pripomogel k temu, da je Bolgare prepričal, da je za nje najbolj pametno, da priznajo svoj poraz, ne bi nasprotovala mirovni konferenci v Rimu, da pa je predlog Francije, da se v prvi vrsti zahteva vojaška kapitulacija, v celoti zmagal pri zavezniških. Nato ni bila dovoljena nikako razprava o predajnih pogojih.

Bolgari so najprej v četrtek 26. septembra poslali v angleško četo svojega parlamentarca, zastopniki pa so se predstavili v okolici Strumnice v soboto, 23. septembra. Šli so v ozadje skozi armadni zbor in glavni stan v francoski glavni stan v Solunu. Bili so trije, katere je spremljal ameriški konzul v Zofiji.

Eden med njimi je bil general Loukov, ki je najmlajši bolgarski poveljnik in ki je predstavil vojaško vlado; drugi je bil finančni minister Andre Liapčev, ki je predstavil civilno vlado; tretji pa je bil Radev, kot več svetovalec. Njega smatrajo za najbolj premetenega moža na Bolgarskem.

Odposlanci so bili nastanjeni v hiši poleg palače srbskega prestolonaslednika. Tu niso prav nič prikrivali brezupnega položaja svoje dežele.

Poglejte na to suknjo, — je rekel Radev, — danes stane v Zofiji 800 frankov. V mirnem času bi morebiti bila vredna 40.

Odposlanci so se ob devetih dopolne sestali z gen. d'Esperey. Mirno so sprejeli na papirju pogoje predaje. Prvotno so bili trije pogoji, razširili so jih pa na 7. — Bili so objavljeni.

Bolgarom je bilo povedano, da imajo pogoje sprejeti do večere. Odposlance so pustili s pogoji same; ob petih popoldne so se zopet sestali z zavezniškimi vrhovnim poveljnikom. Nato je bila kopaneja seja ob pol enajstih zvečer in malo pred ponočjo 29. septembra je bila pogodba podpisana.

Bolgari so se naslednje popoldne odpeljali. Značilno pa je, da Radev, ki je bila poznana osebnost v revolucionarnem osvobodilnem gibanju izpod turškega jarma, ko so ga vprašali, ako bi se hotel sesti s svojim starim srbskim tovarišem, ni hotel o tem nič slišati.

Odgovor

Avstrija pravi, da bo kmalu odgovorila na poslanico Wilsona. — Hohenzollernci ne smejo biti nikakoli ovira za mir, — pravijo nemški listi.

Ženeva, Švica, 22. oktobra. — Miru se ne sme zavleči niti za en dan radi Hohenzollerncev, če predstavljajo oni oviro proti miru, — je izjavil "Volksfreund" iz Karlsruhe, kateremu listu se je tudi dovolilo govoriti o izginotju praznovnega domnevanja, da vladajo kralji in cesarji po bolgarskem pravu.

"Schwaebische Tagwacht" pa pravi, da je sedaj vsakdo prepričan, da ne bodo zavezniški dovolili Nemčiji cenenega miru.

— Če pa je slava in moč cesarske vlade cena tega miru, jo je nemški narod pripravljen plačati. —

Nemški provincijalni in socijalistični listi nadaljujejo s svojo kampanjo proti "glavnim krivcem", ki so odgovorni za izbruh vojne. "Fraenk. Tagespost" iz Norimberka, ki je bil prvi list v Nemčiji, ki je odkrito zahteval odstop kajzerja, izjavlja, da je popolnoma izven vprašanja nastop kronprinca.

Nemški narod išče krivce, — pravi list. — Pangermani in junckerji so danes molčeči, vendar pa nismo pozabili, da so bili oni veliki ščavci na vojno v Nemčiji, da so se sedaj opora socijalne in politične reakcije in da predstavljajo nevarnost za bodoči razvoj nemškega cesarstva. Pangermanska politika je postala bankerotna, a je žalibog zavedla nemški narod v nesrečo.

— Na vislice s krivci, in naj bodo ti ali oni!

Soc. "Arbeiter Zeitung" na Dunaju pozivlja nemške socijaliste, naj kaznujejo "glavne krivce" neusmiljeno ter dostavljajo:

— Ko se bodo nemški vojniki vrnili iz zakopov domov, po štirih letih brezpriznega trpljenja, se bo vršilo obračunavanje naroda z onimi, ki so dovedli do katastrofe. Nemški narod bo pometal z junckerji ter vzel usodo v svoje lastne roke.

Bern, Švica, 22. oktobra. — Avstrijski propagandni urad je poslal z Dunaja naslednjo brzojavko:

— Avstroogrška vlada bo kmalu odgovorila na poslanico predsednika Wilsona posebno raditvega, ker ni predsednik odgovoril na vprašanje, tikajoče se pogojev vsprico katerih bi bila mogoča mirovna pogajanja.

skim tovarišem, ni hotel o tem nič slišati.

Nevednost o resničnem vojnem položaju se razvili iz trditve bolgarskih ujetnikov, ki pravijo, da se nahaja Pariz v nemških rokah, in da Nemci oblegajo London. — Ujetniki so tudi pripovedovali, da je bilo Skopje okrašeno z zastavami, češ, da bo istega dne nemški cesar imel slavnostni v hod v Pariz.

Zaradi tega so Bolgari pri taglem preokretu bojne sreče tako podivjali.

Ne sme se pozabiti, koliko je pripomogla prevozna služba k takemu naglemu napredovanju zavezniških armad na Balkanu. Ta del vojaške službe še zdaj neprestano deluje, da imajo naglo prodirajoče armade vedno dovolj vseh potrebščin.

Bolgari so na svojem umikanju porušili vse mostove in zavezniški so navezani na ceste, ki se nahajajo v strašnem položaju. Sovražnik pa ima za seboj nedotaknjen železniški sistem, katerega se poslužuje pri umikanju, pri tem pa uničuje vse, kar bi mogla zavezniškom koristiti.

Na Carigrad!

Dočim se Turki obotavljajo, pripravlja d'Esperey udarec na turško glavno mesto.

Washington, D. C., 22. oktobra. — Dočim skuša Turčija dobiti na diplomatičen način najboljšo pomoč z ozirom na otomansko cesarstvo ter je pripravljena kapitulirati, če bodo ti pogoji boljši kot splošni vojaški poraz, pripravljajo general Franchet d'Esperey, vrhovni zavezniški poveljnik na Balkanu, svoje sile na sistematičen naval proti Carigradu.

Potem ko so dospeli zavezniške čete do Donave, je bil ustavljen skoro ves promet med Turčijo in centralnimi zavezniški, razven majhnega prometa, ki se vrši potom Črnega morja.

Turčija je vsled tega navezana izključno na svoje lastne vire ter se nahaja v naravnost obupnem položaju, vsled česar je vsaki trenutek pričakovati dejanske predaje.

Zlat meč za kralja.

Pariz, Francija, 22. oktobra. — Tekom prvih dni nemške okupacije Bruselja leta 1914 je bil sprožen načrt, da se podeli kralju Albertu pri povratku v mesto časten meč. Model je bil narejen in umetnik ga je nesel čez mejo na Nizozemsko in od tam v Pariz.

Meč je bil narejen v Parizu. Ročaj je iz zlata in platine ter posejan z dragimi kamni. Predstavlja belgijskega leva, ki je premagal tevtovskega orla. Meč bo poslan v Bruselj in bo tam ob času kraljevega vkorakanja v mesto. Imena članov odbora, kateremu bo poverjena izročitev, se drže tajno, dokler se Nemci ne umaknejo iz dežele.

Potop ladij v Ostende.

Z zavezniškimi armadami v Belgiji, 21. oktobra. — Predno so Nemci zapustili Ostende, so potopili poleg angleške bojne ladje "Vindictive", katero so Angličani v maju potopili, velik poštni parnik. S tem je gotovo, da bo pristanišče za dolgo časa zablokirano.

Ogledovanje mesta je dokazalo, da so angleški strelci napravili strahovito škodo na sovražniških vojaških in mornariških napravah, da pa niso poškodovani trgovski in stanovanjski deli mesta.

Umikanje iz Bruselja.

Amsterdam, 22. oktobra. — Nemški vojniki neprestano odvažajo vojni material iz Bruselja. Nemški polki zapuščajo mesto in med prebivalstvom vlada veliko razburjenje. Nasprotno pa je Antwerpen zelo miren in vsled zunanjih dogodkov prav nič prizadet.

Begunci se vračajo.

Washington, D. C., 22. oktobra. — Herbert Hoover, načelnik belgijske pomožne komisije, je poslal brzojavko, v kateri naznanja, da se je v osvobodeno ozemlje Francije in Belgije vrnilo več kot poldrug milijon oseb; samo v Belgijo se je vrnilo nad 800 tisoč oseb.

Princi se boje za premoženje.

Ženeva, Švica, 22. oktobra. — Nek švicarski bankir je rekel, da so švicarske banke preplavljene z vrednostnimi papirji in denarjem iz Nemčije in Avstrije, navzle temu, da znaša izguba na avstrijskem denarju 58, na nemškem pa 47 odstotkov.

Med vlagatelji je največ princ, ki vlagajo pod tujimi imeni.

—Gleda me od 9. ure iztraj do 8. sječer. V nočello samo od 10. ure iztraj do 8. pogledins.

Slike iz zadnje ruske-poljske revolucije

(Nadaljevanje.)

Bilo je vse kar najskrbnejše pripravljeno za beg. Gospodični sta takoj v sobi vrgli nase drugo obleko, deli na glavo lasulje, vzeli druge potne liste, potem pa izginili skozi kuhinjo in po kuhinjskih stopnicah na dvorišče ter od tam v stransko ulico, kjer jih je že čakal voz in jih odpeljal kdove kam.

V Varšavi je stopila vsa policija, javna in tajna, na noge in vojaštvo ji je pomagalo. Vsi se se neprehajajo revizije po hišah, lovili so popotnike po ulicah, lovili tu in lovili tam, toda ujeti niso ničesar, niti odkrili najmanjšega sleda.

Gospodični Eleonora in Janina Klenievska ter gospodična Rakoczy so izginile, kakor bi se pogrezle v zemljo. Tudi dotičnega gospoda, ki je bil nemški konzul, in gospodov, ki so obiskovali gospodičine, ni bilo mogoče izslediti. Niti najmanjše niti ni bilo mogoče najti, ki bi vodila v to skrivnostno zadevo.

Vse je bilo v resnici prirejeno največje in najskrbnejše. Časniki so seveda obširno poročali o vsaki zadevi, pisalo se je in govorilo, policija je iskala in iskala, zvedel pa ni nihče ničesar, kdo so bili skrivnostni napadavalci in kam so izginili.

Generalnemu gubernatorju ni bilo mogoče privediti zadoščenja, da bi obesili drzni napadalki na njegovo življenje. V svojem strahu in v svojih bolečinah se je zamogel tolažiti samo s tem, da je prišel takoj pomeni iz nevarnosti.

Polagoma je pa potihnilo tudi govorjenje in pisanje po časnikih in policija je odjenjala od svoje gorečnosti. Prišla je menda do prepričanja, da je vsak trud zaman in da bo tudi ta napad, kakor toliko drugih, ostal prikrit in nepojasnjen tujim osebam.

Jaz sem imel namen ostati v Varšavi še en mesec ali največ dva. Zaključiti sem hotel svoje delo in zaradi se nisem sploščal v nobene javne zadeve, nisem delal nobenih obiskov, niti bral časnikov.

Nekega petka proti večeru me sreča na cesti moj stari znanec in prijatelj revirovi, ime ustavi ter nagovori:

"Vi odpotujete, kakor sem izvedel."

"Da, v kratkem odpotujem."

"Meni se je reklo, da imate odpotovati do nedelje."

"Bom pač ostal še nekaj dni dalje."

"Kateroga dne pa nislite odpotovati?"

"Se ne vem. Vam je pač vseeno."

"Meni se je naročilo, da imate odpotovati do nedelje."

"Bom že odpotoval, kadar bom uredil svoje reči", rečem, pustim policaja na cesti ter hitim dalje.

Pri tem se je držal moj policaj silno klaverno in nerodno. Izgledal je, kot da mi je hotel nekaj reči, a n mogel z besedo na dan. Pozneje sem mislil, da je morda od mene hotel imeti kakšen rubelj.

Drugi dan, bi la je sobota. Sem živel mirno po stari navadi. V nedeljo sem pa naredil zjutraj izlet z neko družbo in sem se vrnil šele pozno zvečer. Doma so mi povedali, da me je tekoni nedelje zopet iskal moj policaj ter jako resno vprašal, če sem že odpotoval.

Kakšna neumnost je pa zopet to? — sem si mislil, a skrbel nisem dalje. Saj sem imel od samega generalnega gubernatorja dovoljenje, da smem ostati v Varšavi.

V ponedeljek grem zjutraj na ulico. Tu me sreča zopet moj policaj in pristopi k meni. Bil je jako resen, darsaravno se mu je poznalo, da mi ne dela rad sitnosti.

"Kaj se niste odpotovali?" me nagovori.

"Saj višite, da sem še tukaj."

"Zakaj pa niste že odpotovali?"

"Ker se mi še ne mudi."

"Saj sem vam rekel, da morate odpotovati do nedelje. Vi ste že dva dni predolgo tukaj. Imeli boste lahko velike sitnosti."

"Saj imam od vašega generalnega gubernatorja dovoljenje, da smem biti v Varšavi."

"Toda nam se je od oberpolice-mojstra naročilo, da imate odpotovati do nedelje."

"Ste pa menda zopet naredili kako pomoto, kakor zadnjič?"

"Mogoče, toda to morate pojasniti našemu komisariju."

"Bom že stopil ob priliki k njemu ter bom zahteval od njega pojasnila."

"Toda iti morate takoj. Vi ste že dva dni predolgo v Varšavi, dasiravno sem vam naročil, da morate odpotovati do nedelje. Pojdite kar z menoj!"

"Ako vam je moja družina prijetna, pa pojdiva."

Tako me je pobral policaj s seboj ter me gnil na policijski komisarij. Gospodična komisarka se ni bilo v sobi. Morala sta iti skozi dolgo vrsto prostorov, kjer so se deli pri mizah razni pisarji ter popisavali delge pole papirja. Vsi so naju debelo gledali, ko sva korakala skozi sobe. Jaz sem šel moško naprej, kakor bi bil gospodar te hiše, moj policaj pa potuhnjeno za menoj, ker mu je bilo žal za rublje, katerih ne bo več dobival.

Zadnja soba je bila komisarijeva, a komisarka se ni bilo v nji. Bilo je zanj še prezgodaj.

Jaz se vsedem v njegov mešni naslonjaj, prižgem cigareto ter pričnem kariti, noge pa denem navskriž. Policaj je pa stal ves čas poleg mene po vojaško. Slednjič pride komisar in pogleda široko. Policaj mu začne po rusko pripovedovati, kaj se je zgodilo. Jaz mu pa presekam besedo in vprašam komisarja krepko ter naravnost, kaj to pomeni.

"Od generalnega gubernatorja imam dovoljenje", pravim mu, "da smem prebivati v Varšavi. Saj ste mi vi poslali po ravno tem policaju dotično dovoljenje. Zdaj pa pravi ta človek, da mi že treba odpotovati. Menda bom jaz vendar bolj vedel za svoje potrebe, kakor pa on."

"Morda je res zopet kakšna pomota", odgovori mi komisar, rečen in dobronamern človek, "toda to morate pojasniti v pisarni generalnega gubernatorja. Najbolje je, da greste takoj zopet gor ter se z njimi pogovorite. Toda storiti to morate takoj, ker vi ste že obrok zamudili ter bi morali že v soboto odpotovati."

Med tem pogovorom sem sedel jaz ves čas na komisarijevem sedlu pri njegovi mizi ter sem kadil cigareto. Komisar je pa stal pred menoj. Nato sem pa stopil na noge, se obrnil popolnoma proti komisariju in odgovoril:

"Enkrat sem že hodil po vaših uradih radi svojega potnega lista, sedaj sem se pa tega naveličal. Bil sem že tako namenjen odpotovati brez nekaj dni. Par dni prej, to mi je že vseeno. Tu imate potni list in prošni, podpisite mi ga, da odpotujem v Avstrijo."

(Pride še.)

Columbia

SLOVENSKO-KRANJSKI REKORDI.

Narodne balade. -- Komični spevi. -- Godba za ples.

10 palcev 85 centov.

Karakteristični del: Proizvajanje gosp. Danila; p. d. ljubljanski Girardi.

E 1828 { Naše babnice.
Oj Prešeren, kje je poezija tvojega časa.

Tu so rekordi na najbolj zanimive slovenske godbe vsake vrste. Nekatere so resne, znane stare pesmi, katere vsakdo pozna; druge so živahne in polne šale; zopet druge so za ples —

E 6057 { Pastirski. Mazurka.
Miskera. Polka.

z živahnim taktom in ritmično melodijo. Pojdite k prodajalcu Columbia plošč in mu recite, da naj igra nekatere te h rekordov in veselite se dobre godbe.

Tukaj so nekateri, katere morate slišati.

10 palcev 85 centov.

Žane iz Ljubljane.

E 6062 { Mastne pripovedke, 1.
Mastne pripovedke, 2.

Kvartet pevcev "Glasbene Matice", Ljubljana.

E 6068 { Soča voda je čista.
Po polju je rožice cvetele. (Narodna)

Sijaj, sijaj solnce. Kvartet slovenskih pevcev.

E 6137 { Ponočni pozdrav. (Storch). "Ludovik Rajde, z spremljevanjem glasovirja, Ljubljana.

Vsak prodajalec Columbia plošč bo vesel, ako sme, za vas brezplačno igrati kateregakoli izmed teh rekordov. Vprašaj ga. Zahtevaj tudi cenik mnogih drugih Columbia rekordov v raznih jezikih.

Kupujte varovalne znamke Zdravih držav.

Kadar kupujete rekorde, vprašaj vedno za Columbia rekorde in imenuj številko. Pazi na varovalno znamko na vsakem rekordu. COLUMBIA GRAPHOPHONE COMPANY

Karakteristični del: Proizvajanje gosp. Danila; p. d. ljubljanski Girardi.

E 6121 { Kako je Jerala "fraztar" postal.
Na shodu ljubljanskih.

Slovensko Pevsko Društvo.

E 3492 { Zagorska. "Ta bom šu na planine".
Kako bom ljubila.

E 3493 { Le senčaj k meni sedi.
Odpiraj dicle kamrico.

Ali ni to velikanski uspeh? To je vse prekrasni sad — Jugoslovanskega Odbora v Evropi!

Da, ponosno lahko gledajo ti prvobojnički nazaj na svoje uspehe bel kratkih pet let. In mi jim čestitamo in smo jim hvaležni.

Posebno s ponosom pa gleda Jugoslovanski Odbor na svoje uspehe, ako se spominj, koliko težav je moral prestati, koliko zaprek premostiti!

Mi Amerikanci vseh teh težav niti ne poznamo in morda nikdar poznati ne bomo. Koliko truda je bilo treba, da je francoska javnost sprejela jugoslovansko idejo, koliko, da so navdušili zanj francosko vlado in pozneje, da so premagali v Londonu madžarski vpliv, ki ni bil majhen, da so pridobili liste, javnost in vlado. Kako velike zapreke je bilo treba premostiti v Rimu in pozneje v Washingtonu.

Pomislimo, kako so mu polena metali tudi Slovenci. Mislimo na mahinacije Slov. Republikanskega Zdrženja!

Pa še na nekaj ne smemo pozabiti — na srbsko vlado. Kdo bi mogel srbskemu kralju zamisliti, ako dela za svoj prestol? Kdo more Srbom zamisliti, ako so za veliko Srbijo? Narod so bili zase, država zase s slavno zgodovino.

Tudi tukaj kolike prevladnosti je bilo potreba, da so ti voditelji mogli na eni strani iti s to Srbijo, na drugi strani pa delovati popolnoma samostojno, za neodvisnost, za popolno svobodo Jugoslovancev izpod 9rstrije.

In vse te težave so danes premagane! Vse je izvojevano, vse je doseženo! Pridobili so za Jugoslavijo Wilsona in s tem je vse pridobljeno! Narod doma je dobil odločevanje svoje lastne prihodnosti v lastne roke!

Slovenski narod se srčno veseli te zmage in se klanja velikemu svojemu rešitelju — Wilsonu! S hvalečnostjo se pa spominja tudi mož, ki so mu to zmago priborili, mož Jugoslovanskega Odbora!

Ameriški Slovenci, sedaj je pa naš čas! Sedaj je nastopila ura našega dela — zbiranje denarja, nabiranje sredstev, da, ko bo na Slovenska Narodna Zveza na delo rod prost, ko ne bo ne pod Avstrijo, med svojimi člani! Slovensko Rejo, ne pod kako drugo vlado, ko publikansko Zdrženje med svojo prost, da ne bo lačen. Dajmo, jimi! Vsi, vsi na delo! Vsi na delo! Lotimo se dela! Nože!

Naša zmaga!

Jo triumphe! Živio! Zmaga je naša!

Sree nam polje veselja! Pri se nam dvigajo v srčni radosti, velikansko je naše navdušenje!

In kako bi ne! Jugoslovanska ideja je zmagala! Naš narod je zmagal! Največji mož svetovne zgodovine, predsednik Wilson, je priznal svobodo avstrijskim Jugoslovancem. V zadnji not avstrijski vladi priznava jasno in določno naš narod kot samostojen narod.

Avstrija prosi Ameriko za mir. Toda predsednik Wilson ji je odločno odgovoril, da on ne more z njo sklepati nikakega mira, dokler ga ne sklene s Čeho-Slovaki in Jugoslovani. Kar bodo ti narodni odločili, to bo pa Wilson potrdil.

To je velikanska zmaga! Da, to je vse, za kar smo delali in po čemu smo hrepeli.

Ko se pa veselimo te zmage, pa ne smemo pozabiti na one moške, ki so to zmago dosegli — na Jugoslovanski Odbor v Londonu in Jugoslovanski Narodni Svet v Washingtonu. Ti morate danes lahko s ponosom in zadoščenjem gledajo na svoje težko in postrtovano delo, kajti rodilo je krasen sad — svobodo naroda. Mogočna Avstrija, zatiralka narodov, pa mora prositi mir svoje lastne, toliko zaničevane narode! To je zmaga, da se je mora zveseliti vsako slovansko srce!

Ti morate pa imajo danes toliko večje zadoščenje, ako pomislimo, s kako velikanskimi težavami so se morali boriti, da so to dosegli.

Kdo je poznal pred petimi leti Slovence? Kdo je čul kaj o Jugoslovanih? Preglejte vse ameriške velike dnevnike in revije, ali najdete kje le notico o nas?

Kdo nas je poznal v Londonu, kdo v Parizu?

Bili smo niča.

Toda tam v Parizu so se sešli pred štiri leti begunci, slovenski rodoljubi, nekateri paravnost poslani od naroda iz domovine. Kdo se je zmedel zanje? Bi so to pač begunci, brez sredstev, brez veljave, brez imena, udje naroda, katerega svet niti ne pozna, vrhu tega še iz države, ki je vzrok sve-

tojnega boja, iz prezirane Avstrije. In ti morate se združili v Jugoslovanski Odbor, si postavili velikansko nalogo — izvojevati narodu svobodo in si zasnovati nacni, kako bodo to dosegli.

Kako predzmo! Kaj naj dosežejo ti begunci, ti neznanzi morje? In vendar! Pet let je tega, samo pet let — in uspeh? Kako velikanski!

Ali ste čitali odgovor predsednika Wilsona Avstriji? Jugoslovanci so priznani kakor Čeho-Slovaki, kot narod, kot suveren narod, s katerim mora Avstrija najprej mir skleniti, potem šele bo Amerika dalje govorila. Naš narod ima svobodo — si more svoje prihodnosti sam odločiti. Velikanska zmaga!

Da, vzemite katerikoli ameriški list ali magazin, ni ga, ki bi ne imel od časa do časa vsaj kakor kratko notico tudi o Jugoslovanih, ki bi ne priznaval naših pravice.

Ni ga Amerikane, ki bi ne poznal našega naroda ter naših narodnih težav.

Da, se več! Kaj more narod domov domovini? Ničesar! V krutih kleščah avstrijske avtokracije je in naj se kdo le gane — na vesla z njimi! S koliko kruto energijo je Avstrija ubila vsak narodni pokret za svobodo takoj v začetku vojne. Vsi narodni voditelji, duhovskega in svetnega stanu, so bili zaporiti. Veliko so jih pobili! Cvet naroda je poginil na bojnem polju! Ali ni vse uničeno? Da, ves narod je bil potrt.

V tem se je pa porodila kriska deklaracija. Šleer danes nesmisel, toda za oni čas velikanskega pomena! Avstrija je jo morala priobiti. Toda to je bilo kakor bomba v smodnišnice. Narod je začutil, da je zunaj ječe resitelj — Jugoslovanski odbor. Nova nada mu je zasijala! Novo upanje na rešitev. In nov pogum je prešinil cel narod in začeli so misliti na rešitev. Prišla je potem majska deklaracija, prišel je škof Jeglič, prišel nadškof Bauer in nazadnje škof Mahnič. Narod se je zedinil in danes! — Hura! Slovenski narod je pred vrati svoje rešitve!

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVLJENA
5. JULIJA 1908

INKORPORIRANA
27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOSEPH PRIJATEL, 3233 Wash. Street, Denver, Colorado.
Podpredsednik: ANTON VODIŠEK, 424 Park Street, Pueblo, Colorado.
I. tajnik: FRANK SKRABEC, H. T. D., Box 17, Stock Yard Station, Denver, Colorado.

II. tajnik obnem zapisnikar: J. CANJAE, 442 Grant St., Denver, Colo.
Blagajnik: JOE VIDETICH, 4485 Logan Street, Denver, Colo.
Zapiskar: JOHN PREDVOIČ, 4837 Washington St., Denver, Colo.

NADZORNI ODBOR:

1. nadzornik: JOHN GERM, 316 Palm Street, Pueblo, Colorado.
2. nadzornik: FRANK HENTIGSMAN, 1230 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
3. nadzornik: MIHALJ KAPSCHE, 508 N. Spruce, Colo. Springs.

POROTNI ODBOR:

1. porotnik: PETER MEDOS, Route 8, Box 166, Pittsburgh, Kansas.
2. porotnik: JOHN HODGEVALE, 614 West Chestnut St., Leadville, Colo.
3. porotnik: JOHN JAKŠA, Box 272, Louisville, Colorado.

VEKOVNI ZDRAVNIK:

Dr. R. S. BURKET, 4487 Washington St., Denver, Colo.

URADNO GLASILO:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Vse denarne nakaznice in vse uradne stvari so pošiljajo na gl. tajnika, pritožbe na predsednika gl. nadzornega odbora, prepirne zadeve pa na predsednika glavnega porotnega odbora.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA.

Tempotom se uradno naznanja, da bodem prihodnji mesec razposlal na vsa krajevna društva posebne pole tajnikom, kateri so prošeli, da iste izpišejo: Ime člana (ie), leto rojstva, dan in mesec in kdaj je pristopil v društvo in zvezo, da potem primerjam z gl. knjigami, ako se strinja. Kakor hitro pa bodem pregledal jih bodem zano vrnil tajnikom z vsami premembami, ako jih kaj najdem, kakor tudi bom označil novo lestvico N. F. C. po kateri bomo poslovali. Dosedanja je bila nekoliko nižja, sedaj bodemo imeli pa pravo National Fraternal of Congress Lestvico, katero moramo imeti po dravnih zakonih. Toraj vas že sedaj uljudno prosim, da mi pošljete imenike članov njakasneje do 30. novembra t. l.

Dalje vam tudi priporočam malo več agitacije med rojaki za pridobitev novih članov. Zadnje dve leti smo prejeli lepo število članov (ie) to pa le potem pridne agitacije. Z. S. Z. je na trdni podlagi in tudi razne ugodnosti deli zvezo, posebno pa po 1. januarju leta 1919. Vsak član bo imel priliko zavarovati se za \$250, \$500, \$1000 in \$1500 posmrtnine in za \$1.00 in \$2.00 na dan podpore. V slučaju, da član zbledi in je bolan neprehajajo, ima tudi podporo od naše organizacije. Če je bolan že leto dni, ima potem na mesec \$20.00 in to, čeprav je bolan 10 let. Vse te in še več drugi dobrot bo delila Zveza, ko pridejo nova pravila v polno moč, to je 1. januarja 1919.

Rojaki, posebno po Zapadu, vam Z. S. Z. toplo priporočam. V kateri naselbini se imate društva, spojnega z Z. S. Z., ga takoj ustanovite; nikar ne odlašajte, kajti ne bode vam žal, ker pristopili boste k zanesljivi in dobri organizaciji. Ona je popolnoma na trgovskem stališču, se ne ozira na nobeno politično ali versko prepričanje. Njeno geslo je pomagati vdovam in sirotam ter bolnikom v slučajih njih bolezni. Toraj je vsak dobrodošel pod prapor Z. S. Z. Pri tej organizaciji se ne bo kratilo nobenemu prepričanju, kajti to je vsakega posameznika zadeva, ne pa bratske organizacije kot je ravno Z. S. Z.

Kako ustanoviti novo društvo, pišite za pojasnila, katera vam bom dal drage volje, kakor vam tudi poslal vse potrebne tiskovine. Vsak, kateri ustanovi novo društvo, dobi \$10 nagrade od Zveze.

Polagam vam na srce, dragi mi soročarji in soročarice, potrudite se in agitirajte med rojaki in Slovani za pridobitev novih moči v organizaciji, kajti čim več nas je tem lažje bomo premagali vsake ovire, katere bi morebiti včasih nastale na kakršenkoli način. Vsi na delo za procvit in napredek naše odlične organizacije Z. S. Z.

K sklepu pozdravljam vse soročarje in soročarice. Frank Škrabec.

Premembe pri krajevnih društvih Z. S. Z. za mesec september:

K št. 1: Pristopil John Plut, rojen 1900, cert. 2110 za \$1000. Prestopil od št. 16 k dr. št. 1: Joseph Lesar, cert. 1082.

Pristopil k dr. št. 3: Frank Bregar, roj. 1893, cert. 2111 za \$500; Joe Anzich, roj. 1902, cert. 2112 za \$1000.

K št. 4: Pristopil Louis Arko, roj. 1887, cert. 2104 za \$1000. K št. 5: Pristopil Jacob Možina, roj. 1877, cert. 2105 za \$500. K št. 7: Pristopila Lillian Predovich, roj. 1902, cert. 2106 za \$1000.

K št. 12: Zopet sprejeta Andrej in Joseph Fijačko. K št. 13: Zopet sprejet Anton Jenko, cert. 1156. K št. 14: Zopet sprejet Anton Vukšinič, cert. 1555. K št. 16: Pristopila Frances Hribar, roj. 1902, cert. 2103 za \$1000.

Zopet sprejeti: Joe Klobas, cert. 1755; Mary Jalovitz, cert. 1655; John Rebar, cert. 1623; Mary Mihelish, cert. 1599; Carrie Pele, cert. 1626; Jos. Pele, cert. 2048; Geo. Pele, cert. 1105; Barbara Težak, cert. 1962; Joe Težak, cert. 1964 in Ivo Snider, cert. (?)

Suspendirani pri št. 16: Barbara Babich, cert. 1619; Anton Babich (?); Stephanie Babich, cert. 2066; Mary Babich, cert. 2065; Frank Cuzak, cert. 1966; Louis Erjavee, cert. 2034; Anton Geršich, cert. 1838; Frances Latka, cert. 1802; John Jaklich, cert. 1906; George Kollbezen, cert. (?); Frank Krašek, cert. 1585; Rudolph Krall, cert. 2027; Rose Kaplan, cert. 2041; Joe Lanišek, cert. 1957; Louis Papesch, cert. 1602; Jakob Prime, cert. 1994; John Rezak, cert. 1858; Mary Rezak, cert. 1158; John Skube, cert. 1841; Frank Tomsiek, cert. 1168; Mary Težak (?); Joseph Vidmar, cert. 1920; Anton Zupancich (?).

Pristopil k dr. št. 22: Nick Brozovich, roj. 1892, cert. 2107 za \$1000. Pristopil k dr. št. 23: Louis Podražaj, roj. 1890, cert. 2108 za \$500.

Prestopil od dr. št. 21 k dr. št. 23: Ignac Železnikar, cert. 1458.

Zopet sprejeti: Anton Kobačič, cert. 1746; Joseph Vidmar, cert. (?) ; Frank Kosten, cert. 2072.

Suspendirani: Frank Urbas, cert. 1773; Anton Vidmar, cert. 1947; Matija Mihelich, cert. (?) ; Louis Kovačich, cert. 2071.

Zopet sprejet k dr. št. 24: Miklich Frank. Pristopil k dr. št. 25: Frank Slack, roj. 1876, cert. 2109 za \$1000. Z bratskim pozdravom

Frank Škrabec.

nabiranje sredstev, da, ko bo na Slovenska Narodna Zveza na delo rod prost, ko ne bo ne pod Avstrijo, med svojimi člani! Slovensko Rejo, ne pod kako drugo vlado, ko publikansko Zdrženje med svojo prost, da ne bo lačen. Dajmo, jimi! Vsi, vsi na delo! Vsi na delo! Lotimo se dela! Nože!

Dr. LORENZ
EDINI SLOVENSKO
GOVOREČI ZDRAVNIK
SPECIALIST
MOŠKIH BOLEZNI

644¹/₂ Penn
avenue
Pittsburgh, Pa.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jas sem se zdravil nad 23 let ter imam skušnjo v vseh boleznih in ter mam slovensko, sate vas moram popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas zdravim in vrnem v zdravlje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zaneati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma zdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jas zdravim mustrupijeno kri, masulje in hno po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, ošabotost, bolezn v močurju, ledicah, jetrah in leden, rmenilo, revmatizem, katar, slabo žilo, navdušno itd.

Uradne ure so: V ponedeljkih, sredah in petkih od 9. ure zjutraj do 5. popoldan. V točkah, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer, ob nedeljah pa do 2. ure popoldan. — Po poti ne zdravim. Zdravim osebno. Ne pozabite ime in naslov:

Kako je v Nemčiji

("Glas Naroda" je začel priobčati serijo člankov, katere je napisal ameriški časnikarski poročevalec Alfred G. Anderson. Zadnje dni se je mudil v Nemčiji in je s tem tvegval svoje življenje. Za časa svojega bivanja v glavnem mestu Nemčije je natančno spoznal vojaške, gospodarske in industrijske razmere. Po natančnem opazovanju vsega tega je prišel do zaključka, da je Nemčija izgubila vse upanje, da bi uspešno izvajala sedanjo vojno.)

Piše Alfred G. Anderson.

(Nadaljevanje.)

Današnje življenjske razmere v Nemčiji se da najbolje označiti z besedo "Erzatz" — nadomestilo.

One dni, ko sem bil v Berlinu sem imel neprestano opravka z nadomestili. Povzročila in zakrivila ji je zavezniška blokada.

Ko sem se v neki "Bierstube" pogovarjal z neko žensko, ki mi je prerokovala, da mora vsak čas izbruhniti Nemčiji revolucija, sta vstopila dva delavca, ki sta imela obleko iz papirja.

Jaz bi te ga nadomestila najbrže ne opazil, če bi se slučajno ne zadel ob enega delavcev. Obleka je bila trda, z ostro začetnimi gu-bami. Obleka je bila debela eno osmino inče. Natančno sem opazil, kako se je na komolcih, ne trgala, pač pa lomila. Oba delavca sta mi zatem povedala, da so take obleke zelo neuporabne.

Pozneje sem govoril še z različnimi drugimi delavci, ki so nosili papirnate obleke. Pratoževali so se, da te obleke niso dobre. Stanje približno pa sto mark, razgrajajo se pa v par tednih.

Če si hoče delavec nabaviti obleko, mora dati zanj vse, kar v enem celim mesecu zasluži.

Nekoč sem stopil v Adamovo trgovino na Leipziger Strasse in rekel, naj mi pokažejo par volnenih oblek. Volene obleke so bile od 500 do 800 mark ena. Na Broadwayu v New Worku bi lahko kupil vsako tako obleko za 30 dolarjev.

Ker pa nisem imel takozvanega "bezugscheina" sem se lepo priklonil in odšel.

Nek Adamov prodajalec mi je povedal, da se strokovnjaki zelo bavijo z novimi poskusi, kako bi bilo mogoče napraviti obleko iz celuloide.

Take obleke bi bile veliko bolj močne in gorkejšje kot pa papirne. Škoda je samo to, ker bi se človek v taki obleki ne smel približati ognju.

Papir je pa slednjič še najbolj pripraven za vsako nadomestilo. Berlinčani imajo iz papirja nogavice, spodnje perilo, pregrinjala, preproge in druge stvari, tudi take, ki so bile včasih iz usnja.

Največ nadomestil iz papirja sem videl na vladni razstavi v Charlottenburgu, nekem berlinskem predmestju. Na razstavo sta me spremlila nek danski inženir in njegova žena. Nikoli si nisem mislil, da bodo izdelki tako dovršeni.

Videl sem obleke, srajce, ovrtnike, kravate, spodnje perilo in še na ducate drugih potrebščin. Nadomestki so bili tako popolni, da jih nisem ločil na prvi pogled, ampak šele tedaj, ko sem jih potipal. Vse je nekako raskavo in trdo.

V nekem oddelku razstave so bile vrvi, mreže in vreče napravljene iz papirja. Nek vojak je imel na razstavi konja. Ko sem si se dlo ogledal iz bližine, sem spoznal, da je iz papirja.

Na tleh sem dobil kosček "usnja", iz katerega delajo preproge. Prižgal sem ga in poduhal. Srdelo le kot da bi prižgal kos čespi-sa. Tistega dne sem večerjal zaeno z danskim častnikom in njegovo ženo. Pri tej priliki sem slisal zelo značilno zgodbo.

Neka ženska je oprala svojo papirnato srajco ter jo djala v lo-nee vrele vode, da bi se boljše oprala. Papirata srajca se je kmalo izpremenila v gosto maso. Ko je prišel mož z dela domov, se je raz-vešil obilne večerje. Misleč, da je v loneu močnik, je začel jesti in je kmalo zatem umrl. Za resničnost tega dogodka ne bom garanti-ral, toda povem samo to, kar sem slisal.

Žena danskega inženirja mi je nadalje povedala, da je mogoče papirnato srajco trikrat oprati, ne da bi izgubila svoje oblike. Take srajce so mi ponujali pozneje v par trgovinah po pet ali šest mark eno.

Inženirjeva žena je tudi kupila nekoč za 25 mark papirnate no-gavice. Toda naletela je na slabost. Že po enem dnevu nošnje so se ji popolnoma raztrgale.

V Kaiserjevi trgovini na Tanenien Strasse sem videl čevlje z lesenimi podplat in papirnatim gorenjim delom. Čevlji so bili po 25 mark par.

Vprašal sem za prave usnjate čevlje. Prodajalka mi je rekla, da stanje 75 mark, toda bili so iz tako slabe in tanke teletine, da bi jih noben Amerikane ne nosil. Ceno 75 mark je določila vlada.

Čevljev pa nisem kupil, niti papirnatih, niti usnjenih. Za to sem imel dva dobra vzroka: prvič, ker čevljev nisem hotel, drugič pa za to, ker nisem imel izkaznice za čevlje.

Nemška vlada namreč ne dopusti svojim podanikom, da bi ko-povali potrebščine kot bi se komu izljubilo. Vsak mora imeti za to posebno dovoljenje oziroma karto. Karto pa ne dobi prej, dokler ne dokaže, da so njegovi čevlji oziroma stare obleke popolnoma raztr-gane.

Berlinčani so mi nadalje tudi povedali, da je mogoče dobiti o-bleko brez karte in sicer od spekulativ. Toda za tako obleko mo-ra plačati človek trikrat več in mora biti dober spekulativni znanec. Spekulativni so namreč v velikem strahu, da bi ne sedli na lim kake-mu ovrtaču.

Berlinčani so problem glede obutve poleti na ta način rešili, da se hodijo bosi.

Na ulicah sem videl velike krasnih mladih deklet, ki so hodile bosi, brez nogavice in gologlave. Pozneje sem izvedel, da so to afek-tirane ženske, ki bi lahko kupile papirnate čevlje, pa raje hodijo bosi, samo da vzbujajo večjo pozornost.

Prvič sem se seznanil z nadomestno hrano, ko sem zajtrkoval v hotelu ono jutro po prihodu v Berlin.

Najprej mi je prinesla natakaria papirnat prtič. Ko sem jo vprašal, kako to, mi je povedala, da je vlada pobrala vse platnene prtice za bolniške obove. Zatem mi je prinesla škodelo vrele čor-be — nadomestne kave — ter par kosčkov nadomestnega sladkorja.

Linolet na tleh je bil papirnat. Natakaria je imela papirnato obleko in papirnate čevlje.

Jaz sem pa tudi svoj ne ravno mali račun plačal s papirnatim denarjem.

Po daljem pogovoru je pripomnila natakaria smeje. Pri nas je vse ponarejeno. Za vsako stvar imamo nadomestilo. Samo rakev in grob sta pristni stvari, katerih je človeke deležen.

Naročil sem smoklo, pa je rekla, da je ne morem dobiti, ker ni-mam karte. Ko sem ji dal par mark napitnine, mi je kmalo prinesla smoklo — seveda tudi ponarejeno.

Pozneje sem izvedel, da delajo tak "tobak" iz pousnjenih brezo-vih listov, katere namočijo v tobacnem ekstraktu. Nekoč je reke-viditelj liberalcev v državnem zboru, dr. Mueller Meningen, da ta "tobak" bolj škoduje vojakom kot pa vsi sovražniški strupeni plini.

Isti poslanec je tudi ugotovil, da kupujejo tovarnarji posušeno listje po deset centov funt in prodajajo vladi tobak, napravljen iz takega listja po pet mark funt.

Ta debata v državnem zboru se je končala z izjavo generala Ovona, da od sedaj zaneprej ne bodo več morili vojakov v trenčih s takim "tobakom".

Ker je Nemčija zvezana s Turčijo, ni bilo dosedaj potrebno de-ati nadomestkov za cigarete.

Najboljše turške cigarete je mogoče kupiti v Berlinu ceneje kot pa najboljše ameriške "cuffin nails" v New Yorku ali San Fran-ciscu. Z škatljo, v kateri je bilo deset najizvirnejših cigaret, sem plačal eno marko.

Kdor kadil nadomestne "smokde", dobi vnetje grla. Ponavadi ima pa tako kajenje še kake hujše posledice.

(Dalje prihodnjič.)

Politična preganjanje na Jugu

(Jug. Čas. Urad, Washington, D. C.)

Ljubljanski Slovence poroča v številki od 1. avgusta t. l.: (pri-merjaj interpelacijo dr. Ravniharja v cenzurnem uradu): Poslanei dr. Korošec in tovariši so vložili na celokupno vlado naslednjo interpelacijo:

Od aprila 1918 sem so se preganjanja na jugu znatno poostri-la. Vse oblasti tekmujejo, da bi s težkimi udarci ali s živankinimi vbodi naš narod neprestano spominjale na njegovo neodvisnost, ga vedno znova žalile in razburjale.

Glavni pritisk je naperjen proti jugoslovanskim listom. Vsi cen-zorji — sodni, politični in vojaški — delajo po dogovoru, da odre-zejo listom vsako svobodno besedo. V tem postopajo naravnost na-gajivo. Kar je na primer v Gradcu dovoljeno, v Ljubljani ne sme iziti, čeprav so graški listi v Ljubljani močno razširjeni. Proti te-mu nagajanju ni dovoljena nobena polemika. Celu objektivno obve-sčanje občinstva je nemogoče.

O važnih političnih dogodkih na primer o avdiijenci renegatov pri cesarju se je smelo poročati le tisto, kar je razposlal korespon-denčni urad. Različna "mesat" se vedno vsiljujejo tendenčne novice. List, ki navede, odkod je novice dobil, se ustavi (to se je zgodilo na primer Hrvatskemu Listu v Pulju).

Mariborski Straž je vrhovno armadno poveljstvo prepovedalo razpošiljanje na fronto. Katera postava daje vrhovnemu poveljstvu take pravice? Z drugimi jugoslovanskimi in mnogimi češkimi ter nemško-socijalističnimi listi postopajo enostavnije: morariskemu in glavnemu vojnoposilnim uradom so dali ukaz, naj vse te liste pre-srežejo in sežgo. Na glavnem vojnoposilnem uradu v Trstu vsak dan izmaknejo vojnoposilnim naročnikom velik kup naših listov.

Namerno domačih listov vsiljujejo vojakom ostudni renegatski list "Stajere", ki poizkuša vojake v slovenskem jeziku izneveriti svojemu narodu. V desetstičerih iztisih ga razdeljujejo brezplačno, posebno številko s poročilom o avdiijenci pri cesarju. C. kr. naredbe-nikom armade so začetkom junija so priložili "Stajerca", ki je vse-oval oster polemikalen članek proti Slovincem. Pri 2. str. p. razdelju-jejo "Stajerca" splošno, torej nemško-radikalen strankarski list. Vojaske duhovniki so dobili od vojaškega poveljstva v Gradcu ukaz, naj delajo za hujšajoči list, čeprav je pospeševal procdromsko gi-banje.

Zagrebskemu "Glasu Slovence, Hrvata in Srba" so brez povera-odvzeli poštni debit, ta list, kakor tudi Hrvatska Država so v Bosni prepovedani.

Poleg civilnih oblasti uganjajo — kakor v vseh propadajočih državah — vojaške oblasti politiko na lastno pest.

Vsak mestni poveljnik je obenem policist, ki mora podajati taj-na poročila o političnih dogodkih, osebnostih in listih. On mora or-ganizirati ogleduško službo, on nadzoruje tudi civilne uradnike. Voj-no-nadzorstveni urad nadaljuje svojo zlonosno delo, vendar je te-žišče na vrhovnem armadnem poveljstvu in v vojnem tiskovnem uradu.

Mestni poveljnik ljubljanski daje poročila o mišljenju mestne ga župana in zahteva njegovo odstranitev, trboveljski mestni povelj-nik prepnečuje shode, daje tajna naročila s predlogi, naj se opro-ščene iz političnih razlogov vpoklicujejo, uradniki prestavijo. Deželni predsednik na Kranjskem daje vrhovnim oblastim v političnih stva-reh poročila neposredno in ne preko notranjega ministrstva. Repit-ski listi dobivajo papir brez omejitve, vojni tiskovni stan komandira uradnike, vojaška poveljstva pa stavec.

Vojni tiskovni stan se je razvil v postransko vlado. Tukaj vse liste še enkrat prevahajo in plavajo v tajnih poročilih. Tu se orga-nizira repitstvo in ogleduštv. Poročila se ne sestavljajo objektivno, marveč tako, kakor želi referent.

Drugi objekt preganjanj so shodi: zadnje tri mesece se prepo-bujejo vsi javni shodi, čeprav ni zato najmanjšega povera. Kot raz-log navajajo vedno kaj drugega: enkrat strah pred "nemiri", drugič razburjenje nemških rodbaviljanov in podobno. V ravno tem ča-su pa se vrše nemški shodi v slovenskem ozemlju, kakor na primer v elikovec, Celju, Mariboru, Ljubljani, Rogški Slatini, Slovenski Bistrici Na Srednjem Stajerskem dovoljujejo shode, ker v zaključnem jezikovnem ozemlju ni nikake nevarnosti, shod vo-lileev v čisto slovenskem jezikoslovnem ozemlju, na primer na Vrh-niki, pa prepovedo. Očitno hočejo prepričati vsak izraz narodnega mnenja.

Oproščence iz političnih razlogov vpoklicujejo, uradnikov iz slu-žbenih ozirov prenečajo. Nadzornika južne železnice Vrečka so na primer na ukaz železniskega ministrstva brzojavno prestavili iz Ma-ribora v Ljubljano, samo vsled predloga nemškega narodnega sveta.

Ob sebi je umljivo, da se z vsemi temi preganjanji ogorenje naroda le pospešuje, dočim ima država od tega samo škodo.

Vprašamo e. kr. vlado in posebno e. kr. ministrskega predsedni-ga, notranjega in domobranskega ministra:

Ali so pripravljene, preganjanja na jugu takoj ustaviti in po-sebno shodni zakon pošteno in stvarno uporabljati ter opustiti pre-ganjanja časniki? Ali so pripravljene, odpraviti vikanje vojaških oblasti v cenzuro in shodno svobodo? Ali hočejo nastopiti, da se u vrhovnem armadnem poveljstvu in v vojnem tiskovnem uradu us-tanovi neogovorna postranska vlada odpravi, tako da bodo celo-kupno politično upravo izvrševali edinole civilne oblasti pod izključ-no odgovornostjo e. kr. notranjega ministrstva? Ali so pripravljene, pri vojaških oblastih organizirano repitstvo in ogleduštv odstra-niti, tako da ostane tem oblastem zgolj vojaška delavnost? Ali so pripravljene iz politične samovolje strahovanjem uradnikom, posebno železničarjem dati polno zadoščenje?

Dne 1. julija 1918.

PREGANJANJE ZAUPNIKA RUDARSKIH PAZNIKOV V TRBOVLJU.

(Interpelacija poslanca Benkoviča in tovarišev, vložena dne 22. julija do domobranskega ministra in ministra za javna dela.)

Pritožbo rudarskih paznikov in poduradnikov trboveljske pre-mogokopne družbe je zastopal med drugimi tudi kancelist Josip Mo-lek pri pritoževalni komisiji v Gradcu meseca majnika 1918. Od tega časa zasleduje obrambno ravateljstvo tega poduradnika, ker je po njegovem mnenju spiritus agents pritožb poduradnikov. Že koncem marca 1918, ko je bil akcija uradnikov za zvišanje draginskih do-ljad v teku, katera akcija je imela uspeh ter se je končala z medse-bojnim sporazumom, je obratni ravatelj očitil bivšem Molekove-mu šefu, zakaj ga ni predlagal perlustracijski komisiji, ki je takrat delovala v Trbovljah, da bi ga vpoklicala k vojakom. Tudi sicer je ravatelj istem šefu očitil, zakaj Moka ne spravi stran.

Te persekucije so trajale tako dolgo, da so imele končno zače-ljeni uspeh. Ko je bila nedavno zopet v Trbovljah perlustracijska ko-misija, je inženir Holik kot označil Moleka štajerskemu poveljniku Fashingu kot onega, ki ga je treba spraviti iz rudnika. Podpolkovnik Fashing se je takoj oziral na to željo ter je skrbel zato, da je bil Molek vpoklican. Molek je sposoben samo za črnovojniško službo brez orožja, in sicer ko tipar. Valed tega je postal Molek pritoževal-

ni krajevni komisiji v Trbovljah pritožbo, ker se ne sme brez za-custnih vzrokov, zlasti hudega zanemarjenja v službi, nikdar vpokli-cati. Sploh Molek ne reflektira več na mesto v Trbovljah, marveč prosi za mesto pri e. in kr. vojaškem rudarskem uradu v Ljubiji pri Prijedoru v Bosni. Molek ni zagrešil ničesar drugega, kakor da je nastopal kot zaupnik poduradništva. To je nov nezasišlan slučaj te-rističnega sistema, ki se ga poslužuje podpolkovnik Fashing v Trbovljah, da prepreči vsako stremljenje delavstva in poduradništva po izboljšanju njih materialnega položaja in da označi njih toza-devno delo kot upor.

Vprašamo e. kr. vlado, ali je pripravljena storiti potrebno, da se takoj popravi krivica, ki se je zgodila kancelistu Moleku pri pre-mogovni družbi v Trbovljah?

PREGANJANJA SLOVENSKEH TRGOVSKIH AKADEMIKOV V GRADCU.

Poslanei dr. Korošec in dr. Verstovšek in tovariši so vložili na mi-nistrskega predsednika in trgovinskega ministra naslednjo interpe-lacijo:

Dvajsetorica slovenskih trgovskih akademikov, ki so v šolskem letu 1914—1915 obiskovali e. kr. trgovsko akademijo v Gradcu, niso bili izpostavljeni le nagajanju svojih tovarišev, marveč tudi ravnatelja, vladnega svetnika dr. K. Hassacka. Smatral je za prav, slo-venske trgovske akademike ovaditi državnemu pravdnistvu kot vele-izdajalce, vsled česar so imeli veliko neprilik.

Ko pa je videl, da s to ovadbo ni dosegel nobenega posebnega uspeha, je začetkom junija 1915 izdal razglas, s katerim je Sloven-cem prepovedal posluževati se materinskega jezika, češ, da s tem iz-živajo nemške tovarise. Ravatelj je pozabil na državni značaj zavo-da, ki je ravnotako namenjen slovenskim deželan kakor nemškemu celu Stajerske in Koroške.

ZAKAJ?

Hrvatski spisal Ksaver Š. Gjalski. Poslovenil F. Marčič.

Od tega dne je ravnala popol-noma po svojem sklepu. Vsako jutro, pozneje ko je bolnik s po-močno strežnico vstal iz postelje in šel v svoj naslanjač, je prišla takoj Saša k njemu in ostajala po celi dan. Dajala mu je zdravi-la, mu pomagala pri inhalaciji, ga vodila po sobi, da se spreho-di, ljubko ga silela na to, da se bolj na njo nasloni, ker se je je komaj dotikal. Čitala mu je iz najljubših knjig, a ker je izvan-redno ljubil glasbo, je dala v nje-govo sobo prenesti glasovir in tu mu je ure in ure izvajala najmi-lješje komade. Da ne bi bil za ča-sa obeda sam, nagovorila sestro, da je odslej odredila, da se obeduje in večerja v njegovi sobi.

Lazar je bil zategadelj popolno-ma srečen. Saj je ljubil Sašo od prvega dne.

Njena mila prikazen ga je po-polnoma očarala. Vse one slike, katere mu je željna domišljija vstvarjala o ženski lepoti, vsi spo-mini na ono, kar je nekad lepe-ga videl, so se oživljali nekako ob pogledu na njo v njegovi duši. — Njena slika je plavala jednako pred njegovim duhom, in v sre-u mu je jednako gorela želja, da jo poljubi, da se je dotakne, — ah, da jo imenuje svojo.

Bilo je tako že od prve noči. Vide, kako je ž njim ljubezniva in-dobra kakor še ni bila nijedna žena z njim, je čutil skoro nekaj kakor nado. Ko je potem premi-šljal svojo ljubezen, se ga je po-lastil obup in je pripoznal sam sebi, kak oje nemogoče, da se za-ljubi dekle v njega. Ko na to Sa-sa ni tako pogosto prihajala k njemu, kakor je želel, je še bolj dvomil o svoji sreči. In tako je bil jednako v dvomih.

Neprestano se je tresel med svojim hrepenenjem, slepo nado in med obupom in šepetom razu-ma, kateri mu je svetoval, da mu vse odreče. To stanje ga je delalo takega, da je zdravnik tako zlo govoril gospej Radički.

Ko ga je torej Saša po doktor-jevi izjavi češče posetila, da, ko je skoro ves čas bivala pri njem in bila pravi angelj za njega, — tedaj ni bilo meje njegovi sreči. Njena bližina mu je ugajala sa-ma po sebi, in on je vžival želji-no in srkal vase celo njeno pri-kazen, vsak njen mig, vsako kret-njo in vsako besedo. Zajedno pa ga je dobrota in sočutje, s kate-rim ga je osrečevala in mu stre-gla, delalo blaženega. Včasih sko-ro da ni blagoslovil svoj bo-lezni, katera mu je prinesla tako srečo.

Svevda večkrat, ko mu je bilo težje in mučneje, je proklinjal to strašno bolezen in želel smrt, pa — treba je bilo, da ga Saša po-gleda in reče katero dobro in ve-selo besedo, in spet je prenašal potrpežljivo boli in težke misli in se opajal ob milobi njene prikaz ni in njene bližine.

Ko je trajal ta čas dalje, je postajalo bolniku nekako bolje. Navidezno se je popravil. Mrzli-ca je zvečer skoro izgnila, mrič-la ga je le s jutraj. Prav tako se ni po noči toliko potil.

V njem samem se začela svita-ti nada. In kakor je bil poprej

Nova moč, novo zdravje nova čista kri, za tri cente.

Ako imate slabe živce, imate boleči-ne v želodcu in v ledicah, ako ste slabi, izčrpani, ne morete spati, ako se vam zapira, nimate dobrega teka, ako tr-pite zaradi neprebrave, ako imate bo-lečine v križu, ako vas pogosto boli gla-va, ako je vaša kri pokvarjena, nečista, nikar ne trošite denarja za zdravila, kateri ne poznate, temveč pošljite nam znakmo za 3 cente v pismu, naslov in mi vam bomo z obrano pošto povsem zastonj in brez vsake obveznosti od vaše strani poslali naše popolno iz-čisti, zdravilnih trāv sestavljeno pri-ročno zdravilo

JUVITO

Naslov: JUVITO LABORATORY, South Hill Branch 5, PITTSBURGH, PA.

Rad bi izvedel za naslov mojega brata JOHNA ZORE. Pred dve-ma letoma sva bila skupaj v Glasontou, Pa., in od tistega časa mi ni znan njegov naslov. Prosim cenjene rojake, če k-do ve za njegov naslov, naj mi ga blagovoli naznaniti, ali naj se pa sama oglasi. Obenem bi tudi rad izvedel za naslov JOŽEFA SLAK. Doma je iz fare St. Ru-pert na Dolenskem. Če kdo iz-ned rojakov ve za njegov na-slov, naj mi ga naznači, ali naj se mi pa sama oglasi. — Albin Zore, 506 Carry Ave., St. Marys, Pa. (19-24-10)

HARMONIKE

bodite kakršnokoli vrste izdelanjem in popravilam po najnižjih cenah, a delo trpežno in sanesljivo. V popravo unesljivo vsakdo pošlje, ker sem že nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravo vam-nem kranjske kakor vse druge harmo-nike. Stare klapit ali srupejem v sa-meno.

JOHN WENZEL,

1617 East 62nd St., Cleveland, Ohio.

Kje je JOŽEF PERHAVEC? Do-ma je iz Lokve pri Divači. Pri-morsko. Pred 1½ mesecem sva bila skupaj v Cumberland, Md. Izvedel sem, da se sedaj nahaja v Cass, W. Va. Prosim ga, da mi pošlje svoj naslov. — John Sa-lar, 1099 E. 64. St., Cleveland, Ohio. (21-23-10)

Pomožite svoje znanje v naravoslovju.

Narava nam daje mnogo rastlin, s katerimi je mogoče zdraviti razne bo-lezni. Jaz imam v zalogi ter razpoš-ljam raznovrstne suhe rastline, cvetja, jagode in korenine, take, ki izvirajo iz 75 centov. Ako imate RHEUMA-tične delov sveta. Pišite po moj brez-platen cenik. Knjiga "Mali domači zdravnik", ki stane samo 25 centov, obširno opisuje veliko število rastlin in daje nasvet, za katere bolezni in ka-ko se naj rabiijo. Ne odlašajte, naročite takoj to pomembno knjigo.

MATH. FEZDIE,
P. O. Box 772, City Hall Sta.,
New York, N. Y.

Prav rad bi seznanl, kje se sedajnoge potijo, potem rabite Knaj-nahaja moja žena MATILDA pov prašek, pije pot, odstrani MOLEK, rojena Kobal v vasilabi duh in noge ostanejo čiste Dolenje pri Ajdovščini na Pri-in zdrave, škatlja 75c. in trajna morsken. V Ameriki biva že 7 celo leto. VIOLET MILO (žajfa) let, in sicer v Lorainu, O., štiri krasno lepo diši kakor vijolice, leta. V letu 1916 sva se poročila najboljša za umivanje lica, 3 kosi v Clevelandu in sva šla v Saintza 75c. Za vse drugo pišite po ce-Cloud, Minn., kjer sva živela, katerega pošiljam zastonj, nekaj časa, potem pa mi je po-Kedor bi rabil moja zdravila brez brala \$275 in nekaj moje obleke uspeha, mu plačam \$5.00. Pri na-ter je neznan kam odpotovala ročbi se priloži denar, papirnati Mišilo je že 12 mesecev, da nič denar se lahko v pismu pošlje; ne vem o njej. Mrs. Sibi me je manj od dolarja pa v znakmah po 3 cente.

Jacob Wahčić
3762 Bouna Ave. N. E.
Cleveland, Ohio.
(22-24-10)